

توسعه‌ی روش طیف ظرفیت و تعیین تغییرمکان هدف در الگوی بار متناسب با جرم برای پل‌های دارای انحناء در پلان

علی‌کل افشار (دانشجوی دکتری)

فرهاد داشجو^{*} (استاد)

دانشکده مهندسی عمران و محیط زیست، دانشگاه تربیت مدرس

دری کتابخانه
دانشگاه تربیت مدرس
۱۳۹۳/۹/۴، ص ۶۲۰-۶۲۲
دانشکده مهندسی عمران و محیط زیست، دانشگاه تربیت مدرس
۱۳۹۳/۹/۴، ص ۶۲۰-۶۲۲

در نظرگرفتن الگوهای بار جانبی و نحوی تعیین تغییرمکان هدف در مورد پل‌ها در تحلیل‌های استاتیکی غیرخطی فراینده، هموار، یکی از مسائل مورد توجه پژوهشگران بود، و الگوهای بار متداول آین نامه‌یی، الگوی بار متناسب با شکل مود اصلی سازه، و الگوی بار جانبی متناسب با جرم است. در همین زمینه، یکی از روش‌های مورد استفاده، برای تعیین تغییرمکان هدف برای الگوی بار جانبی متناسب با شکل مود اصلی سازه، استفاده از روش طیف ظرفیت است. در این نوشتار، یک روش پیشنهادی درخصوص رسم طیف ظرفیت در الگوی بار متناسب با جرم ارائه شده است. نتایج استفاده از روش پیشنهادی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده، جهت رسم طیف ظرفیت و تعیین تغییرمکان هدف در یک پل دارای انحناء در پلان، نشان‌دهنده‌ی کارایی روش پیشنهادی در تعیین تغییرمکان هدف در نقاط کنترل در مقایسه با نتایج تحلیل دینامیکی فراینده است.

a.golafshar@modares.ac.ir
danesh_fa@modares.ac.ir

واژگان کلیدی: پل دارای انحناء در پلان، طیف ظرفیت، الگوی بار متناسب با جرم، نقطه‌ی کنترل.

۱. مقدمه

سازه نیستند و می‌توانند ترکیبی از شکل‌های مودی سازه باشند.^[۱-۴] که در این حالت تعیین طیف ظرفیت و تغییرمکان هدف نیاز به بررسی بیشتر خواهد داشت. از جمله‌ی این الگوهای بار می‌توان به الگوی بار متناسب با جرم اشاره کرد. با توجه به اینکه الگوی بار متناسب با جرم یکی از الگوهای بار موردنظر جهت بررسی رفتار سازه‌ها در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده در آین نامه‌های است، در این نوشتار روش پیشنهادی استفاده از رسم طیف ظرفیت و تعیین تغییرمکان هدف در هنگام استفاده از الگوی بار متناسب با جرم ارائه شده است. با توجه به اینکه روش کامل تحلیل سازه‌ها در برابر زلزله، استفاده از روش تحلیل دینامیکی غیرخطی است، لذا مبنای بررسی نتایج روش تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده، نتایج روش تحلیل دینامیکی غیرخطی است. کارایی روش پیشنهادی از طریق مقایسه‌ی نتایج تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و تحلیل دینامیکی افزاینده (IDA)^[۵] در تعیین جایه‌جایی نقاط کنترل برای یک نمونه پل دارای انحناء در پلان انجام شده است.

در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده با توجه به پیشنهادهای ارائه شده از طرف پژوهشگران با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی بحرانی و رأس پایه‌های با جایه‌جایی پیشنهاده، میزان جایه‌جایی بدست‌آمده از تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و تحلیل دینامیکی افزاینده مقایسه شده است.

در طول سال‌های اخیر، روش تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده (NSP)^[۱] به منزله روشی مناسب جهت بررسی رفتار سازه در ناحیه‌ی غیرخطی گسترش یافته و در آین نامه‌های مختلف نیز برای بررسی سازه‌ها استفاده شده است.^[۱-۴] جهت بهبود کارایی روش مذکور، بررسی الگوی بار جانبی مناسب و روش تعیین تغییرمکان هدف همواره مدنظر پژوهشگران بوده است. یکی از روش‌های تعیین تغییرمکان هدف در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده، استفاده از روش طیف ظرفیت است. برای ترسیم طیف ظرفیت و تعیین تغییرمکان هدف با مشخص کردن یک نقطه‌ی کنترل در روی سازه‌ی چند درجه آزادی، با انجام تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده، منحنی پرس پایه‌ی کل سازه در برای جایه‌جایی نقطه‌ی کنترل استخراج و به طیف ظرفیت سازه یک درجه آزادی معادل تبدیل می‌شود. این روش در مطالعات پژوهشگران مختلف در مورد پل‌ها استفاده شده است.^[۱-۴]

در مطالعات صورت‌گرفته، تعیین طیف ظرفیت برای الگوهای بار جانبی انجام شده است که الگوهای بار مذکور، توزیع متناسبی با شکل مودهای ارتعاش سازه دارند، در صورتیکه الگوهای بار جانبی لزوماً متناسب با شکل مود خاصی از

* نویسنده مسئول

تاریخ: دریافت ۱۱/۴/۱۳۹۳، اصلاحیه ۴/۹/۱۳۹۳، پذیرش ۱۰/۱۳/۱۳۹۳.

با توجه به رابطه‌ی ۶، با درنظرگرفتن سازه‌ی یک درجه آزادی معادل، ارتباط بین جایه‌جایی نقطه‌ی کنترل و جایه‌جایی سازه‌ی یک درجه آزادی معادل (t) به صورت رابطه‌ی ۷ در نظر گرفته می‌شود:

$$\begin{aligned} u_c(t) &= \Gamma_n * x_e(t) \\ \Gamma_n &= \frac{\{\phi_n\}^T [M] \{I\}}{\{\phi_n\}^T [M] \{\phi_n\}} \end{aligned} \quad (۷)$$

با مشتق‌گیری از رابطه‌ی ۷، ارتباط بین سرعت در نقطه‌ی کنترل و سرعت در سازه‌ی یک درجه آزادی معادل از رابطه‌ی ۸ تعیین می‌شود:

$$\dot{u}_c(t) = \Gamma_n * \dot{x}_e(t) \quad (۸)$$

با مشتق‌گیری از رابطه‌ی ۸، ارتباط بین شتاب در نقطه‌ی کنترل و شتاب در سازه‌ی یک درجه آزادی معادل مطابق رابطه‌ی ۹ است:

$$\ddot{u}_c(t) = \Gamma_n * \ddot{x}_e(t) \quad (۹)$$

با جایگذاری میزان جایه‌جایی، سرعت، و شتاب نقطه‌ی کنترل بر حسب جایه‌جایی، سرعت، و شتاب سازه‌ی یک درجه آزادی معادل از روابط ۷ الی ۹ در رابطه‌ی ۱۰ تعیین می‌شود:

$$\begin{aligned} \{\phi_n\}^T [M] \{\phi_n\} \Gamma_n \ddot{x}_e(t) + \{\phi_n\}^T [C] \{\phi_n\} \Gamma_n \dot{x}_e(t) \\ + \{\phi_n\}^T [K] \{\phi_n\} \Gamma_n x_e(t) = -\{\phi_n\}^T [M] \{I\} \ddot{u}_g(t) \end{aligned} \quad (۱۰)$$

با درنظرگرفتن تعریف Γ_n براساس رابطه‌ی ۷ در رابطه‌ی ۱۰، معادله‌ی تعادل سازه‌ی یک درجه آزادی معادل مطابق رابطه‌ی ۱۱ بدست می‌آید:

$$M_{en} \ddot{x}_e(t) + C_{en} \dot{x}_e(t) + K_{en} x_e(t) = -M_{en} \ddot{u}_g(t) \quad (۱۱)$$

که در آن، M_{en} جرم سازه‌ی یک درجه آزادی معادل، C_{en} میلیوی سازه‌ی یک درجه آزادی معادل، و K_{en} سختی سازه‌ی یک درجه آزادی معادل هستند، که در روابط ۱۲ الی ۱۴ تعریف شده‌اند:

$$M_{en} = \{\phi_n\}^T [M] \{I\} \quad (۱۲)$$

$$C_{en} = \{\phi_n\}^T [C] \{\phi_n\} \frac{\{\phi_n\}^T [M] \{I\}}{\{\phi_n\}^T [M] \{\phi_n\}} \quad (۱۳)$$

$$K_{en} = \{\phi_n\}^T [K] \{\phi_n\} \frac{\{\phi_n\}^T [M] \{I\}}{\{\phi_n\}^T [M] \{\phi_n\}} \quad (۱۴)$$

در صورتی که بیشینه‌ی جایه‌جایی در سازه‌ی یک درجه آزادی معادل برابر با Sd_{en} در نظر گرفته شود، با استفاده از روابط ۲ و ۷، ارتباط بین جایه‌جایی بیشینه در سیستم یک درجه آزادی معادل و بردار جایه‌جایی بیشینه در سیستم N درجه آزادی به صورت رابطه‌ی ۱۵ بوقار می‌شود:

$$\{u(t)\}_{\max} = \{\phi_n\} * \Gamma_n * Sd_{en} \quad (۱۵)$$

در صورتی که رابطه‌ی ۱۵ برای یک نقطه‌ی انتخابی از سازه در نظر گرفته شود، می‌توان ارتباط بین جایه‌جایی بیشینه در سازه‌ی یک درجه آزادی معادل و جایه‌جایی بیشینه در نقطه‌ی انتخابی u_{con} در سازه را به صورت رابطه‌ی ۱۶ بیان کرد، که در

۲. تعیین طیف ظرفیت بر حسب مود n سازه‌ی چند درجه آزادی

رابطه‌ی ۱، معادله‌ی تعادل دینامیکی یک سازه‌ی N درجه آزادی را تحت شتاب زمین ($\ddot{u}_g(t)$ نشان می‌دهد):

$$[M] \{\ddot{u}(t)\} + [C] \{\dot{u}(t)\} + [K] \{u(t)\} = -[M] \{I\} \ddot{u}_g(t) \quad (۱)$$

که در آن، $[M]$, $[C]$, $[K]$ ماتریس‌های $N \times N$ سختی، میلیوی، و جرم سازه است؛ و $\{\ddot{u}(t)\}$, $\{\dot{u}(t)\}$, $\{u(t)\}$ بردارهای $N \times 1$ جایه‌جایی، سرعت، و شتاب سازه نسبت به حرکت تکیه‌گاه و تابعی از زمان هستند. $\{I\}$ نیز بردار تأثیر است که اعضاء آن در درجه‌های آزاد هم امتداد با حرکت زمین برابر مقدار واحد و در سایر درجه‌های آزاد برابر مقدار صفر است. اگر فرض شود که بردار جایه‌جایی در هر لحظه از شکل مود ارتعاش n ام (ϕ_n) تعیین کند و فرض شود پاسخ توسط یک مود ارتعاش کنترل می‌شود، آنگاه بردار جایه‌جایی را می‌توان بر حسب جایه‌جایی نقطه‌ی کنترل ($u_c(t)$) با استفاده از رابطه‌ی ۲ ارائه کرد:

$$\{u(t)\} = \{\phi_n\} * u_c(t) \left\{ \begin{array}{l} u_1(t) \\ u_2(t) \\ \vdots \\ u_N(t) \end{array} \right\} = \left\{ \begin{array}{l} \phi_{1n} \\ \phi_{2n} \\ \vdots \\ \phi_{Nn} \end{array} \right\} * u_c(t) \quad (۲)$$

با مشتق‌گیری از رابطه‌ی ۲، ارتباط بردار سرعت در سازه‌ی N درجه‌ی آزاد و سرعت در نقطه‌ی کنترل ($\dot{u}_c(t)$) به صورت رابطه‌ی ۳ خواهد بود:

$$\{\dot{u}(t)\} = \{\phi_n\} * \dot{u}_c(t) \left\{ \begin{array}{l} \dot{u}_1(t) \\ \dot{u}_2(t) \\ \vdots \\ \dot{u}_N(t) \end{array} \right\} = \left\{ \begin{array}{l} \phi_{1n} \\ \phi_{2n} \\ \vdots \\ \phi_{Nn} \end{array} \right\} * \dot{u}_c(t) \quad (۳)$$

با مشتق‌گیری از رابطه‌ی ۳، ارتباط بردار شتاب در سازه‌ی N درجه‌ی آزاد و شتاب در نقطه‌ی کنترل نیز مطابق رابطه‌ی ۴ خواهد بود:

$$\{\ddot{u}(t)\} = \{\phi_n\} * \ddot{u}_c(t) \left\{ \begin{array}{l} \ddot{u}_1(t) \\ \ddot{u}_2(t) \\ \vdots \\ \ddot{u}_N(t) \end{array} \right\} = \left\{ \begin{array}{l} \phi_{1n} \\ \phi_{2n} \\ \vdots \\ \phi_{Nn} \end{array} \right\} * \ddot{u}_c(t) \quad (۴)$$

با جایگذاری روابط ۲ الی ۴ در رابطه‌ی ۱، رابطه‌ی ۵ به دست می‌آید:

$$\begin{aligned} [M] \{\phi_n\} \ddot{u}_c(t) + [C] \{\phi_n\} \dot{u}_c(t) + [K] \{\phi_n\} u_c(t) = \\ -[M] \{I\} \ddot{u}_g(t) \end{aligned} \quad (۵)$$

با پیش‌ضرب رابطه‌ی ۵ در $\{\phi_n\}^T$ رابطه‌ی ۶ به دست می‌آید:

$$\begin{aligned} \{\phi_n\}^T [M] \{\phi_n\} \ddot{u}_c(t) + \{\phi_n\}^T [C] \{\phi_n\} \dot{u}_c(t) \\ + \{\phi_n\}^T [K] \{\phi_n\} u_c(t) = -\{\phi_n\}^T [M] \{I\} \ddot{u}_g(t) \end{aligned} \quad (۶)$$

nام سازه است و این شکل در طول تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده ثابت فرض می شود. با توجه به اینکه پاسخ سازه می تواند تکیبی از پاسخ مودهای مختلف آن باشد، در این نوشتار روشی ارائه شده است که اثر ترکیب مودها در تعیین طیف ظرفیت با توجه به الگوی بار لحاظ می شود. ایده استفاده شده در روش پیشنهادی در این است که برای رسم طیف ظرفیت به جای استفاده از بردار شکل مود nام از بردار جایه جایی سازه در ناحیه هی خطی استفاده می شود. با توجه به استفاده از بردار جایه جایی سازه به جای استفاده از بردار شکل مود nام، اثر مودهای مختلف مستقیماً در بردار جایه جایی سازه لحاظ می شود و در رسم طیف ظرفیت به کار می رود. برای اساس در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده با الگوی بار متناسب با جرم در هر گام i برای تعیین جایه جایی طیفی در طیف ظرفیت از رابطه ۲۴ و برای تعیین شتاب طیفی در طیف ظرفیت از رابطه ۲۵ استفاده می شود. در روابط ۲۴ و ۲۵ بردار جایه جایی سازه در ناحیه هی خطی است و در رابطه مربوط به جایه جایی نقطه ای کنترل در جهت جانی موردنظر در بردار $\{u\}$ و M_{en} میزان جایه جایی نقطه ای کنترل در جهت جانی موردنظر در گام i ام است. Sd^i جایه جایی طیفی در گام i ام V^i برش پایه در گام i ام و Sa^i شتاب طیفی در گام i ام است. مراحل ترسیم طیف ظرفیت در روش پیشنهادی به این صورت است:

۱. تعیین نقطه ای کنترل.

۲. تعیین بردار جایه جایی سازه در ناحیه هی خطی براساس جایه جایی گره ها در جهات جانی $\{u\}$.

۳. تعیین جایه جایی نقطه ای کنترل در ناحیه هی خطی در جهت جانی موردنظر از بردار $\{u\}$.

۴. تعیین نیروی برشی جانی کلی سازه ای چند درجه آزادی و جایه جایی نقطه ای کنترل در جهت جانی موردنظر در گام i ام از تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده (u_{co}^i, V^i)

۵. تعیین جایه جایی طیفی در طیف ظرفیت جایه جایی در گام i ام (Sd^i) از رابطه ۲۴ و تعیین شتاب طیفی در طیف ظرفیت شتاب در گام i ام (Sa^i) از رابطه ۲۵.

$$Sd^i = \frac{u_{co}^i}{u_{co,e} * \frac{\{u\}_e^T [M] \{I\}}{\{u\}_e^T [M] \{u\}_e}} \quad (24)$$

$$Sa^i = \frac{V^i}{\frac{\{u\}_e^T [M] \{I\}}{\{u\}_e^T [M] \{u\}_e}} \quad (25)$$

۴. تعیین طیف تقاضا و تعیین تغییر مکان هدف

در خصوص تعیین طیف تقاضا، روش های متفاوتی وجود دارد که از آن جمله می توان به طیف تقاضا با استفاده از میرایی مؤثر^[1] و یا طیف تقاضا با استفاده از شکل پذیری ثابت اشاره کرد.^[2] در این مطالعه از طیف تقاضا با شکل پذیری ثابت استفاده و تعیین طیف تقاضا براساس پاسخ سازه های یک درجه آزادی تحت اثر زلزله در تحلیل دینامیکی تاریخچه ای زمانی با استفاده از نرم افزار Seis^[3] انجام شده است. برای تعیین نقطه ای تقاضا طیف ظرفیت و طیف تقاضا از منحنی دو خطی شده ای طیف ظرفیت استفاده می شود و برای دو خطی کردن طیف ظرفیت، یکسان بودن سطح زیر منحنی دو خطی و طیف

آن ϕ_{nc} مؤلفه مربوط به نقطه ای انتخابی در جهت جانی موردنظر در بردار شکل مود nام است:

$$u_{con} = \phi_{nc} * \Gamma_n * Sd_{en} \quad (16)$$

براساس رابطه ۱۶، ارتباط بین جایه جایی پیشنهادی در سازه می تواند درجه آزادی معادل و جایه جایی پیشنهادی در نظمی کنترل به صورت رابطه ۱۷ نیز می تواند بازنویسی شود:

$$Sd_{en} = \frac{u_{con}}{\phi_{nc} * \Gamma_n} \quad (17)$$

با توجه به رابطه ۷، ارتباط بین برش پایه در سازه می یک درجه آزادی معادل (V_{en}) و برش پایه سازه می چند درجه آزادی (V_n) به صورت رابطه ۱۸ در نظر گرفته شود:

$$V_n = \Gamma_n * V_{en} \quad (18)$$

در این صورت برش پایه پیشنهادی در سازه یک درجه آزادی معادل از رابطه ۱۹ محاسبه می شود:

$$V_{en} = M_{en} * Sa_{en} \quad (19)$$

که در آن Sa_{en} پیشنهادی شتاب در سازه یک درجه آزادی معادل است. با جایگذاری رابطه ۱۹ در رابطه ۱۸، رابطه ۲۰ به دست می آید:

$$V_n = \Gamma_n * M_{en} * Sa_{en} \quad (20)$$

با جایگذاری M_{en} از رابطه ۱۲ و جایگذاری Γ_n از رابطه ۷ در رابطه ارتباط بین شتاب پیشنهادی در سازه یک درجه آزادی معادل و برش پایه پیشنهادی در سازه ی چند درجه آزادی به صورت رابطه ۲۱ به دست می آید:

$$Sa_{en} = \frac{V_n}{\frac{\{\phi\}_n^T [M] \{I\}}{\{\phi\}_n^T [M] \{\phi\}_n} \{\phi\}_n^T [M] \{I\}} \quad (21)$$

مبنا ترسیم طیف ظرفیت در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده نیز در هر گام i استفاده از روابط ۱۷ و ۲۱ براساس شکل مود nام است. براساس روابط ۱۷ و ۲۱ برای تعیین طیف ظرفیت از روابط ۲۲ و ۲۳ استفاده می شود:

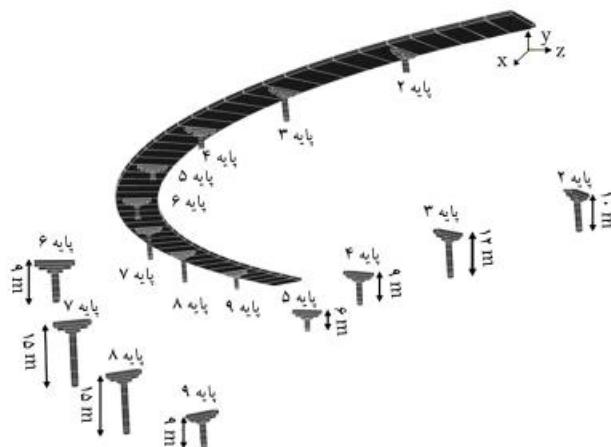
$$Sd_{en} = \frac{u_{con}^i}{\phi_{nc} * \Gamma_n} \quad (22)$$

$$Sa_{en}^i = \frac{V_n^i}{\frac{\{\phi\}_n^T [M] \{I\}}{\{\phi\}_n^T [M] \{\phi\}_n} \{\phi\}_n^T [M] \{I\}} \quad (23)$$

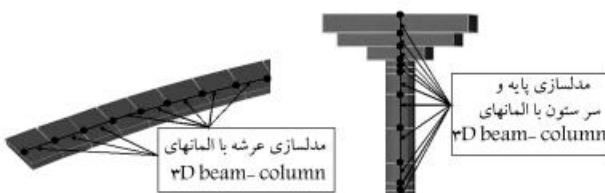
در رابطه ۲۲ u_{con}^i جایه جایی نقطه ای کنترل در گام i ام در جهت جانی موردنظر Sd_{en}^i جایه جایی طیفی در طیف ظرفیت در گام i ام براساس شکل مود nام است. در رابطه ۲۳ V_n^i برش پایه در گام i ام براساس شکل مود nام و Sa_{en}^i شتاب طیفی در طیف ظرفیت در گام i ام براساس شکل مود nام است.

۳. ارائه ای روش پیشنهادی جهت رسم طیف ظرفیت سازه هی یک درجه آزادی معادل در الگوی بار متناسب با جرم

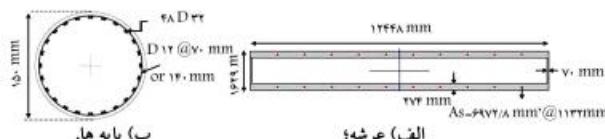
با توجه به روابط ارائه شده در بخش ۲ ملاحظه می شود که جهت رسم طیف ظرفیت از روابط ۲۲ و ۲۳ استفاده می شود. مبنای روابط ۲۲ و ۲۳ استفاده از شکل مود

شکل ۲. نحوه‌ی قرارگیری پایه‌ها و ارتفاع پایه‌ها در فضای سه بعدی در پل مورد مطالعه.

شکل ۳. نحوی مدل سازی عرشه، پایه ها و سرسیون با استفاده از المان های تیر - سرسیون.

شكل ٤. مقطع اعضا.

۶. انجام تحلیل دینامیک، افزاینده و تعسین یا بهی بحرانی

با توجه به اینکه نتایج تحلیل تاریخچه‌ی زمانی غیرخطی به عنوان معیار برای برسی نتایج تحلیل استاتیکی غیرخطی فرآینده به کار می‌رود، در این قسمت با درنظرگرفتن سه زلزله به تعیین ظرفیت نهایی جایه‌جایی در پل مورد مطالعه تحت اثر زلزله پرداخته شده است. تاریخچه‌ی زمانی شتاب زلزله‌های السنترو، لوماپریتا، و منجیل در شکل ۵ نشان داده شده است. در تحلیل دینامیکی افزاینده، پل مورد مطالعه در جهت عرضی (راستای ۲) تحت اثر زمین‌لرزه‌های السنترو، لوماپریتا، و منجیل با شدت‌های مختلف قرار گرفته و بیشینه‌ی مقادیر جایه‌جایی رأس پایه‌ها در جهت عرضی در هر مرحله ثبت شده است. افزایش شدت زمین‌لرزه از طریق ضرب یک کمیت اسکالار به عنوان ضریب مقیاس در مقادیر تاریخچه‌ی زمانی شتاب هر زلزله انجام می‌شود. افزایش شدت زمین‌لرزه تا جایی ادامه می‌یابد که برای یکی از پایه‌ها، جایه‌جایی بیشینه‌ی رأس آن پایه به ظرفیت جایه‌جایی آن پایه برسد. ضریب مقیاسی که در آن بیشینه‌ی جایه‌جایی در رأس یکی از پایه‌ها به ظرفیت جایه‌جایی آن پایه می‌رسد، به عنوان مقیاس ایجادکننده‌ی ظرفیت نهایی و پایه‌ی موردنظر به عنوان پایه‌ی بحرانی در نظر گرفته شده است. برای درنظرگرفتن میرایی در تحلیل‌های تاریخچه‌ی زمانی، از مسامی، ایامی، استفاده شده است. برای تعیین ظرفیت جایه‌جایی در رأس

ظرفیت لحاظ شده است. با توجه به استفاده از میرایی ریاضی در تحلیل‌های تاریخچه‌ی زمانی سازه‌ی چند درجه‌ی آزادی از همان ضرایب میرایی ریاضی و بسامد دورانی سازه‌ی یک درجه آزادی جهت تعیین میرایی در طیف تقاضا استفاده شده است.

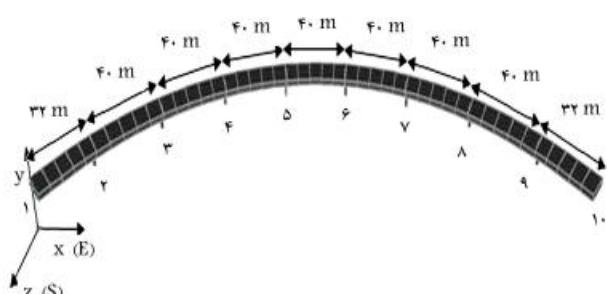
با تعیین تغییر مکان طیفی در نقطه‌ی هدف Sd ، براساس تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا، میزان جایه‌جایی در نقطه‌ی کنترل از رابطه‌ی ۲۶ بدست می‌آید:

$$u_{co} = Sd_t * u_{co,e} * \frac{\{u\}_e^T [M] \{I\}}{\{u\}_e^T [M] \{u\}_e} \quad (46)$$

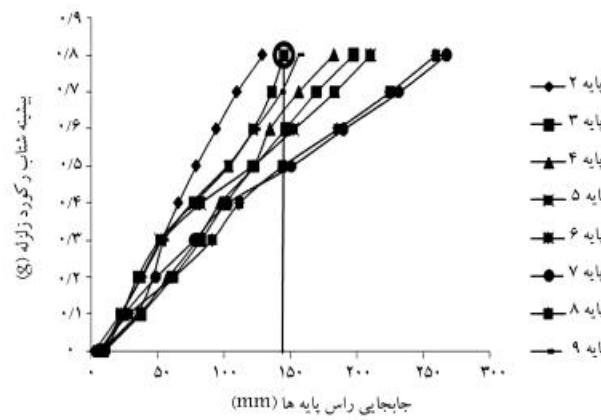
۵. معراج، یل مورد مطالعه و نحوهی مدل‌سازی

برای بررسی روش پیشنهادی از مدل پل دارای انحنای در مطالعات بردت و همکاران،^[۱۲] استفاده شده است. نرم افزار مورد استفاده در مدل سازی، نرم افزار ZEUS-NL^[۱۳] است. پل دارای انحنای مورد مطالعه با طول ۳۴ متر، ۹ دهانه و ۸ پایه و نیز عرضه‌ی بتنی با مقاطع جعبه‌ی دارد. دهانه‌های ابتدا و انتهای پل با طول ۳۲ متر و دهانه‌های میانی با طول ۴۰ متر هستند. پایه‌های پل به صورت تک ستونی با مقاطع دایره و شعاع انحنای عرشه برابر ۲۰ متر است. اتصال پایه‌ها به تکیه‌گاه‌شان به صورت گیردار در نظر گرفته شده است.

برای مدل سازی اتصال عرشه به پایه و کوله ها از المان های اتصال شامل فنرهای رفتار خطی و غیرخطی و در مدل سازی پایه و عرشه نیز از المان های تیر - ستون استفاده و رفتار غیرخطی در آنها براساس المان های فایبر در نظر گرفته شده است. در تحلیل های غیرخطی، اثرات ناشی از غیرخطی هندسی و غیرخطی ماده لحظات شده است. مدل سازی جرم به صورت متکرر در گره های مروط به المان های عرشه و سرسوتن در نظر گرفته شده است. هندسهی پل در فضای سه بعدی به همراه شمارهی پایه ها در شکل ۱ نشان داده شده است. در شکل ۱، جهت شمالی - جنوبی متناظر با جهت ارتعاش عرضی (راستایی x) و جهت شرقی - غربی متناظر با جهت ارتعاش طولی (راستایی y) است. جهت جنوبی منطبق بر جهت مثبت محور z و جهت شرقی منطبق بر جهت مثبت محور x است. کولهی غربی با شمارهی ۱، کولهی شرقی با شمارهی ۱۰ و پایه ها نیز با شماره های ۲ الی ۹ مشخص شده اند. نحوه قرارگیری پایه ها و ارتفاع آنها نیز در فضای سه بعدی بر حسب متر در شکل ۲، نحوه مدل سازی عرشه، پایه و سرسوتن در شکل ۳ و مقطع عرشه و پایه نیز در شکل ۴ نشان داده شده است.

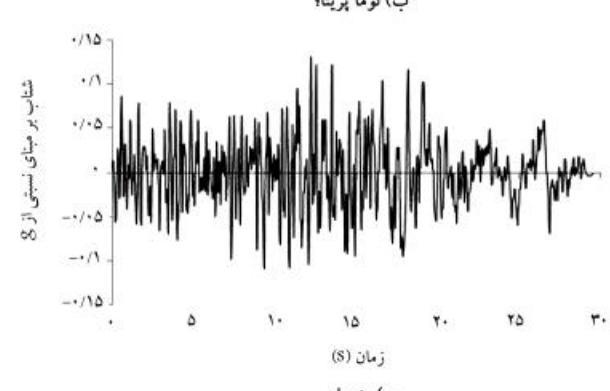
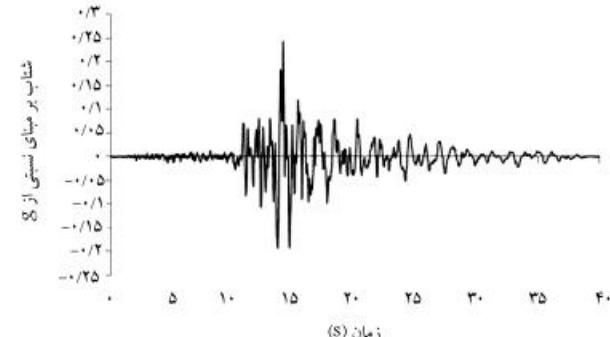
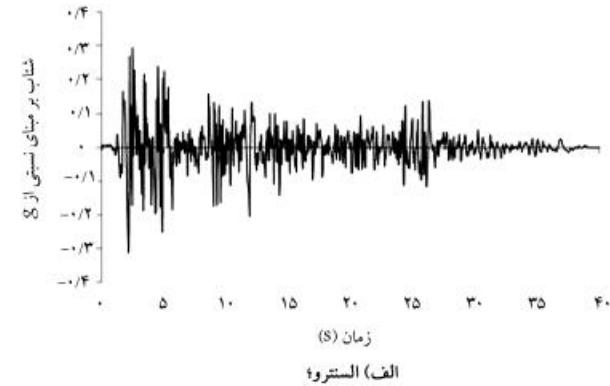
شکل ۱. هندسه‌ی پل مورد مطالعه در فضای سه بعدی به همراه شماره‌ی پایه‌ها، طول دهانه‌ها، و جهات محورهای مختصات.

شکل ۶. تعیین زلزله‌ی متناظر با ظرفیت سازه در تحلیل دینامیکی افزاینده تحت رکورد زلزله‌ی السنترو.

به طرفیت جایه جایی آن یعنی مقدار ۱۴۵ میلی متر رسیده و برای بقیه پایه ها، پیشیشیه هی جایه جایی در رأس آنها کمتر از مقادیر طرفیت جایه جایی در رأس آنهاست. لذا زلزله استرو مناظر با طرفیت نهایی سازه هنگامی است که این زلزله با PGA برابر با ۸٪ شتاب مُقل به سازه وارد می شود و پایه بحرانی پایه هی ۵ سنت.

با انجام تحلیل‌های مشابه برای زلزله‌های لومپاپریتا و منجیل نیز نتایج تحلیل دینامیکی افزاینده برسی و در آنها مشخص شده است در مقایسه از زلزله که جابه‌جاوی بیشینه در رأس پایه‌ی ۵ به ظرفیت جابه‌جاوی آن می‌رسد، جابه‌جاوی هیچ‌کدام از پایه‌های دیگر هنوز به ظرفیت جابه‌جاوی نرسیده است؛ لذا در زلزله‌های لومپاپریتا و منجیل نیز پایه‌ی بحرانی پایه‌ی ۵ بوده و بیشینه‌ی شتاب زلزله متناظر با ظرفیت نهایی برای زلزله‌ی لومپاپریتا برابر 161° شتاب مُقل و برای زلزله‌ی منجیل برابر 39° شتاب مُقل است. با تعیین زلزله‌های متناظر با ظرفیت سازه از زلزله‌های موردنظر برای تعیین تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا در تحلیل استاتیکی غیرخطی افزاینده استفاده می‌شود.

شکا ۵. تابعه، زمان، کم دهاء، اعملا شده

۵	۴	۳	۲	شماره‌ی پایه
۱۴۵	۲۹۵	۵۰۰	۳۵۸	ظرفیت جابه‌جایی (امیلی مترا)
۹	۸	۷	۶	شماره‌ی پایه
۲۹۵	۷۰۷	۷۵۷	۲۹۵	ظرفیت جابه‌جایی (امیلی مترا)

پایه‌های پل نیز از روابط آین نامه‌ی CALTRANS،^[۱۶] استفاده شده است. براساس روابط آین نامه‌ی مذکور، میزان ظرفیت جایه‌جایی رأس پایه‌های پل محاسبه و تابع آن در جدول ۶ نشان داده شده است.

برای تعیین زلزله‌های متناظر با ظرفیت نهایی جایه‌جایی سازه، تابع بیشینه‌ی شتاب زلزله در برایر جایه‌جایی بیشینه‌ی رأس پایه‌ها برای شدت‌های متفاوت از زلزله‌ی استریو به طور نمونه در شکل ۶ نشان داده شده است، که در آن جایه‌جایی بیشینه در رأس پایه‌ی ۵ در زلزله‌ی استریو با PGA برایر با $1/8$ شتاب مقل

جدول ۲. مقایسه‌ی جابه‌جایی در رأس پایه‌ی بحرانی براساس الگوی بار به سمت شمال.

اختلاف (%)	جابه‌جایی NSP (mm)	جابه‌جایی IDA (mm)	نام رکورد
-	-	۱۴۵	السترو
-	-	۱۴۵	لوماپریتا
-۸	۱۳۳	۱۴۵	منجل

جدول ۳. مقایسه‌ی جابه‌جایی در رأس پایه‌ی بحرانی براساس الگوی بار به سمت جنوب.

اختلاف (%)	جابه‌جایی NSP (mm)	جابه‌جایی IDA (mm)	نام رکورد
-۴۲	۸۴	۱۴۵	السترو
-۴۶	۷۹	۱۴۵	لوماپریتا
-۵۷	۶۲	۱۴۵	منجل

$$DIFF = \frac{(\Delta_{NSP} - \Delta_{IDA})}{\Delta_{IDA}} \times 100 \quad (27)$$

مقایسه‌ی جابه‌جایی رأس پایه‌ی بحرانی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده (NSP) و تحلیل دینامیکی افزاینده (IDA) در جدول‌های ۲ و ۳ نشان داده شده است. در جدول ۲، نتایج تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده براساس اعمال الگوی بار به سمت شمالی و نتایج جدول ۳، براساس اعمال الگوی بار به سمت جنوبی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده بوده است.

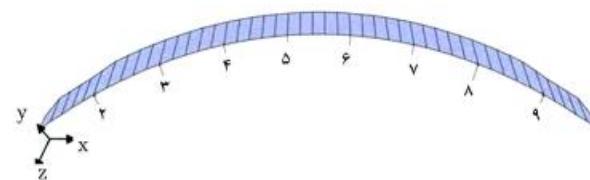
بررسی مقدار جابه‌جایی به دست آمده نشان می‌دهد که در اعمال الگوی بار به سمت جنوبی برای تمامی زلزله‌ها، میزان جابه‌جایی به دست آمده برای رأس پایه‌ی بحرانی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده نسبت به نتایج تحلیل دینامیکی افزاینده با مقادیر کوچکتر است. در اعمال الگوی بار به سمت شمالی، جابه‌جایی به دست آمده برای رأس پایه‌ی بحرانی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده زلزله منجل به نتیجه‌ی تحلیل دینامیکی افزاینده نزدیک و اختلاف آن متهای ۸٪ است.

۸. کاربرد روش پیشنهادی در الگوی بار متناسب با جرم و در نظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در ناحیه‌ی وقوع جابه‌جایی

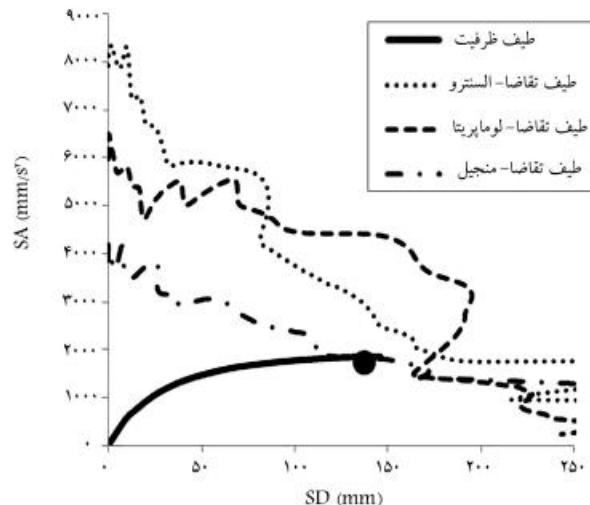
بیشینه

با توجه به اینکه در مطالعات پژوهشگران در مورد پل‌ها نقطه‌ی با جابه‌جایی بیشینه نیز به عنوان نقطه‌ی کنترل پیشنهاد شده است.^[۵,۶] بررسی تغییرشکل سازه نشان می‌دهد جابه‌جایی‌های بیشینه در محدوده‌ی پایه‌های ۷ و ۸ ایجاد می‌شوند، و جهت بررسی روش پیشنهادی در رسم طیف ظرفیت و تعیین تغییرمکان هدف، رأس پایه‌های ۷ و ۸ به عنوان نقطه‌ی کنترل در نظرگرفته شده‌اند. طیف ظرفیت در اثر اعمال الگوی بار به سمت شمالی با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌های ۷ و ۸ به همراه طیف تقاضا زلزله‌های اعمالی و نقطه‌ی تقاطع طیف ظرفیت و طیف تقاضا در شکل‌های ۱۰ و ۱۱ نشان داده شده است.

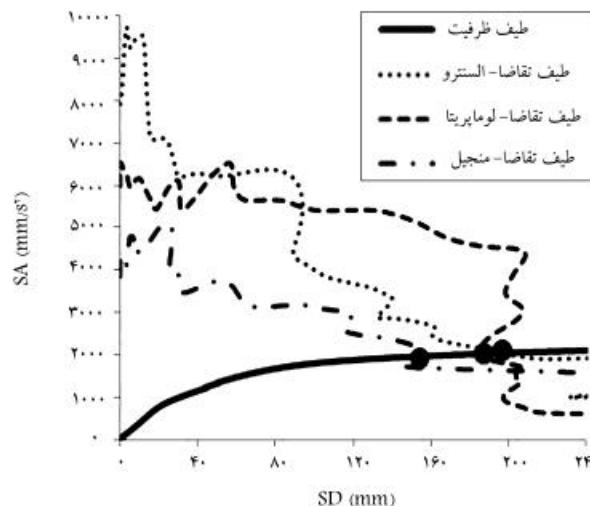
طیف ظرفیت در اثر اعمال الگوی بار به سمت جنوبی با درنظرگرفتن نقطه‌ی

شکل ۷. توزیع بار جانبی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده.

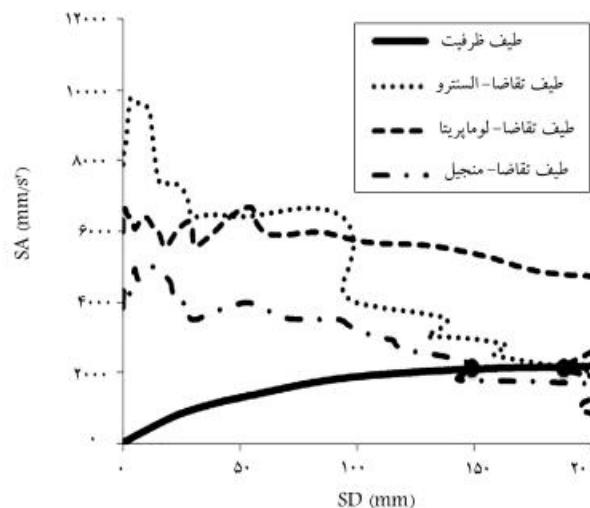

شکل ۸. تعیین تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی بحرانی (اعمال الگوی بار به سمت شمالی).

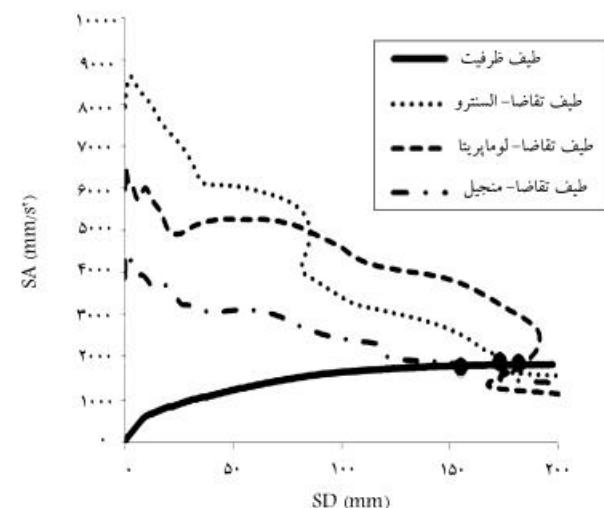

شکل ۹. تعیین تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی بحرانی (اعمال الگوی بار به سمت جنوبی).

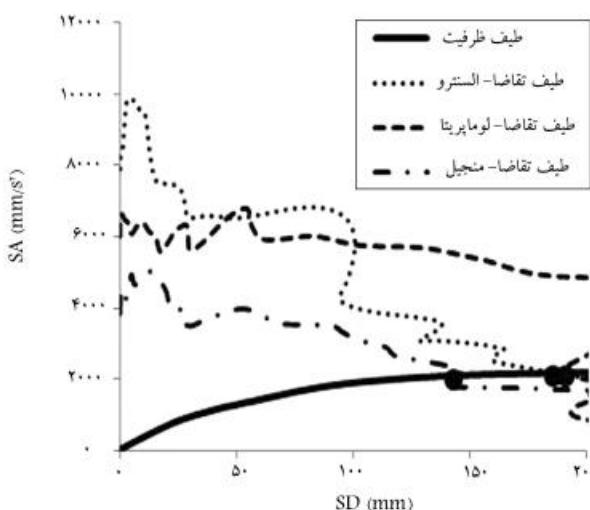
شده و نتایج آن به همراه طیف تقاضا در شکل ۹ نشان داده شده است، که در این حالت تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا در محدوده‌ی ظرفیت سازه برای تمامی زلزله‌ها ایجاد می‌شود. میزان اختلاف (DIFF) بین نتایج تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و تحلیل دینامیکی فراینده از رابطه‌ی ۲۷ محاسبه می‌شود، که در آن Δ_{NSP} میزان جابه‌جایی تعیین شده از روش تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و Δ_{IDA} میزان جابه‌جایی تعیین شده از روش تحلیل دینامیکی افزاینده ناشی از اعمال زلزله‌ی متاظر با ظرفیت نهایی است:

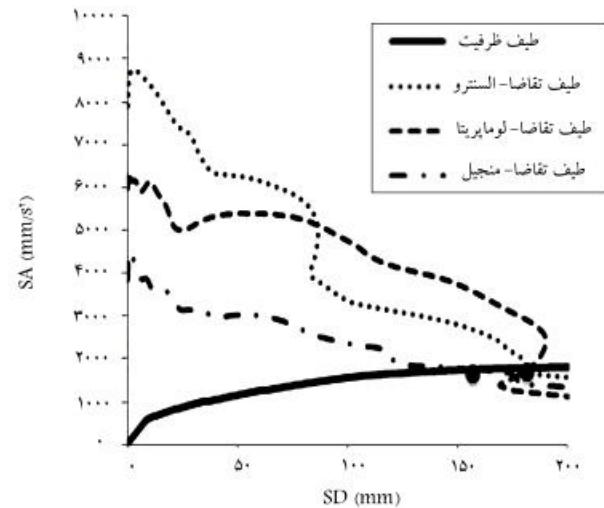
شکل ۱۲. تعیین تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷ (اعمال الگوی بار به سمت جنوبی).

شکل ۱۵. تعیین تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷ (اعمال الگوی بار به سمت شمالی).

شکل ۱۳. تعیین تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۸ (اعمال الگوی بار به سمت جنوبی).

شکل ۱۶. تعیین تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۸ (اعمال الگوی بار به سمت شمالی).

جدول ۴. مقایسه‌ی جابه‌جایی در رأس پایه‌ی ۷ براساس الگوی بار به سمت شمال.

نام رکورد	جابه‌جایی (NSP)	جابه‌جایی (IDA)	اختلاف (%)
السترو	۲۱۹	۲۶۷	-۱۸
لومابریتا	۲۲۸	۲۲۳	۲
منجیل	۱۹۵	۲۲۳	-۱۳

جدول ۵. مقایسه‌ی جابه‌جایی در رأس پایه‌ی ۷ براساس الگوی بار به سمت جنوب.

اختلاف (%)	جابه‌جایی (%)	جابه‌جایی (%)	نام رکورد
-۱۲	۲۳۴	۲۶۷	السترو
۵	۲۳۴	۲۲۳	لومابریتا
-۱۷	۱۸۶	۲۲۳	منجیل

بررسی جدول‌های ۴ و ۵ نشان می‌دهد که اختلاف جابه‌جایی بدست آمده برای رأس پایه‌ی ۷ در اعمال الگوی بار جانبی به سمت شمالی نسبت به نتایج تحلیل دینامیکی افزاینده بین ۲٪ و منهای ۱۸٪ بوده و در اعمال الگوی بار به سمت جنوبی بین ۵٪ و منهای ۱۷٪ است.

همچنین بررسی اختلاف جابه‌جایی بدست آمده در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده برای رأس پایه‌ی ۸ نشان می‌دهد که اعمال الگوی بار به سمت جنوبی موجب

کنترل در رأس پایه‌های ۷ و ۸ به همراه طیف تقاضای زلزله‌های اعمالی و نقطه‌ی تقاطع طیف ظرفیت و طیف تقاضا در شکل‌های ۱۲ و ۱۳ نمایش داده است. میزان جابه‌جایی رأس پایه‌های ۷ و ۸ در الگوی بار متناسب با جرم برای زلزله‌های مختلف به همراه جابه‌جایی بیشینه‌ی بدست آمده از تحلیل دینامیکی غیرخطی در رأس پایه‌های ۷ و ۸ در جدول‌های ۴ الی ۷ نشان داده شده است. تتابع جدول‌های ۴ و ۶ براساس اعمال الگوی بار به سمت شمالی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و تابع جدول‌های ۵ و ۷ براساس اعمال الگوی بار به سمت جنوبی هستند.

جدول ۶. مقایسه‌ی جابه‌جایی در رأس پایه‌ی ۸ براساس الگوی بار به سمت شمال.
زلزله‌ی متناظر با ظرفیت نشان داده شده است.

در جدول‌های ۸ الی ۱۰، میزان جابه‌جایی بیشینه‌ی رأس هر پایه در تحلیل تاریخچه‌ی زمانی غیرخطی در ردیف دوم و جابه‌جایی رأس هر پایه در زمانی که رأس پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی بیشینه‌ی خود رسید، در ردیف سوم هر جدول نشان داده شده است. در جدول‌های ۸ الی ۱۰، اختلاف‌های تعیین شده در ردیف پنجم میزان اختلاف نتایج در ردیف‌های چهارم و سوم بوده و اختلاف‌های تعیین شده در ردیف هفتم، میزان اختلاف نتایج در ردیف‌های ششم و سوم است. بررسی جابه‌جایی‌های بدست‌آمده در رأس تمامی پایه‌ها در جدول ۸ با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷ نشان می‌دهد در اعمال الگوی بار به سمت شمالی میزان اختلاف برای پایه‌های ۵ الی ۹ کمتر از بقیه‌ی پایه‌ها بوده و در محدوده‌ی متهای ۱۸٪ الی ۲۰٪ است و در اعمال الگوی بار به سمت جنوبی پایه‌های ۵ الی ۸، اختلاف کمتری نسبت به بقیه‌ی پایه‌ها دارد و محدوده‌ی اختلاف بین منهای ۸٪ تا منهای ۱۲٪ است. به طورکلی می‌توان اظهار داشت که اختلاف جابه‌جایی در رأس پایه‌های موجود در سمت شرقی سازه (سمت وقوع جابه‌جایی‌های بزرگتر) نسبت به پایه‌های موجود در سمت دیگر سازه کمتر است.

بررسی جابه‌جایی‌های بدست‌آمده در جدول ۹ در رأس تمامی پایه‌ها با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷ نشان می‌دهد در اعمال الگوی بار به سمت شمالی برای پایه‌های ۳ الی ۸ میزان اختلاف از بقیه‌ی پایه‌ها کمتر بوده و در محدوده‌ی متهای ۰٪ تا ۲۰٪ است و در اعمال الگوی بار به سمت جنوبی محدوده‌ی اختلاف برای پایه‌های ۳ الی ۹ بین منهای ۷٪ الی ۱۳٪ است. همچنین بررسی جدول ۱۰ نیز نشان می‌دهد در اعمال الگوی بار به سمت شمالی پایه‌های ۵ الی ۹، اختلاف کمتری دارد و محدوده‌ی اختلاف بین منهای ۲۱٪ تا ۲۵٪ است. در اعمال الگوی بار به سمت جنوبی نیز پایه‌های ۶ الی ۹، اختلاف کمتری نسبت به بقیه‌ی پایه‌ها دارند و محدوده‌ی اختلاف بین منهای ۶٪ تا منهای ۱۶٪ است.

جدول ۸. میزان جابه‌جایی در رأس پایه‌های مختلف سازه در لحظه‌ی فرایندیکی غیرخطی فراینده و تحلیل دینامیکی فراینده برای زلزله‌ی استنزو.

۱	شماره‌ی پایه	بیشینه‌ی جابه‌جایی در تحلیل IDA	۲	جابه‌جایی متناظر پایه‌ها در لحظه‌ی رسیدن پایه‌ی ۷												
۳	با جابه‌جایی بیشینه در تحلیل IDA	۴	جابه‌جایی متناظر پایه‌ها با رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی ۲۱۹ میلی‌متر در الگوی بار به سمت شمالی در تحلیل NSP													
۵	DIFF (%)	۶	جابه‌جایی متناظر پایه‌ها با رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی ۲۳۴ میلی‌متر در الگوی بار به سمت جنوبی در تحلیل NSP													
۱۵۶	۲۵۹	۲۶۷	۲۱۰	۱۴۵	۱۸۲	۱۹۷	۱۲۹	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	
۱۵۵	۲۵۹	۲۶۷	۲۱۰	۱۴۲	۱۱۱	۷۹	۳۷									
۱۶۴	۲۱۹	۲۱۹	۱۷۷	۱۲۷	۸۸	۵۸	۳۰									
۱۱۵	۲۳۹	۲۳۴	۱۹۰	۱۲۶	۷۷	۴۸	۲۶									
					-۲۱	-۲۷	-۱۹	-۶	-۱۵	-۱۶	-۱۱	-۱۱	-۲۱	-۱۸	-۱۵	
					-۳۱	-۳۹	-۴۰	-۸	-۲۶	-۱۲	-۱۰	-۱۱	-۳۱	-۲۶	-۲۶	

جدول ۷. مقایسه‌ی جابه‌جایی در رأس پایه‌ی ۸ براساس الگوی بار به سمت جنوب.

نام رکورد (IDA)	جابه‌جایی (NSP)	اختلاف (%)
الستزو	۲۵۹	-۲۱
لومابریتا	۲۱۷	-۱۸
منجیل	۲۳۰	-۳۲

تعیین جابه‌جایی‌های بزرگتر برای رأس پایه‌ی ۸ می‌شود و همچنین میزان جابه‌جایی

به دست‌آمده برای رأس پایه‌ی ۸ در اثر اعمال الگوی بار جانبه به سمت جنوبی تابعی تحلیل دینامیکی افزاینده نزدیکتر است. اختلاف جابه‌جایی تعیین شده برای رأس پایه‌ی ۸ نسبت به نتایج تحلیل دینامیکی افزاینده در اثر اعمال الگوی بار به سمت شمالی بین ۱۸٪-۳۲٪ و در اعمال الگوی بار به سمت جنوبی بین ۱۵٪-۱۶٪ بوده است.

۱.۸. بررسی جابه‌جایی در رأس پایه‌های دیگر سازه با درنظرگرفتن

نقاطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷
جهت بررسی جابه‌جایی در رأس پایه‌های دیگر سازه در اثر اعمال الگوی بار متناسب با جرم در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده، میزان جابه‌جایی در رأس تمامی پایه‌ها متناظر با جابه‌جایی در رأس پایه‌ی ۷ (نقاطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷) در

جدول ۸. میزان جابه‌جایی در رأس پایه‌های مختلف سازه در لحظه‌ی رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی متناظر پایه‌های زلزله‌ی استنزو.

جدول ۹. میزان جابه‌جایی در رأس پایه‌های مختلف سازه در الگوی بار متناسب با جرم انقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷ در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و تحلیل دینامیکی فراینده برای زلزله‌ی لوماپریتا.

شماره‌ی پایه	۱
بیشینه‌ی جابه‌جایی در تحلیل IDA	۲
جابه‌جایی متناظر پایه‌ها در لحظه‌ی رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی بیشینه در تحلیل IDA	۳
جابه‌جایی متناظر پایه‌ها با رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی ۲۲۸ میلی‌متر در الگوی بار به سمت شمالی در تحلیل NSP	۴
DIFF (%)	۵
جابه‌جایی متناظر پایه‌ها با رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی ۲۳۴ میلی‌متر در الگوی بار به سمت جنوبی در تحلیل NSP	۶
DIFF (%)	۷

جدول ۱۰. میزان جابه‌جایی در رأس پایه‌های مختلف سازه در الگوی بار متناسب با جرم انقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷ در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و تحلیل دینامیکی فراینده برای زلزله‌ی منجلی.

شماره‌ی پایه	۱
بیشینه‌ی جابه‌جایی در تحلیل IDA	۲
جابه‌جایی متناظر پایه‌ها در لحظه‌ی رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی بیشینه در تحلیل IDA	۳
جابه‌جایی متناظر پایه‌ها با رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی ۱۹۵ میلی‌متر در الگوی بار به سمت شمالی در تحلیل NSP	۴
DIFF (%)	۵
جابه‌جایی متناظر پایه‌ها با رسیدن پایه‌ی ۷ به جابه‌جایی ۱۸۷ میلی‌متر در الگوی بار به سمت جنوبی در تحلیل NSP	۶
DIFF (%)	۷

پلان مورد ارزیابی قرار گرفته است به همین جهت، زلزله‌های متناظر با ظرفیت نهایی جابه‌جایی سازه به همراه پایه‌ی بحرانی از طریق تحلیل دینامیکی افزاینده مشخص شده است. با تعیین زلزله‌های متناظر با ظرفیت نهایی جابه‌جایی سازه نتایج جابه‌جایی رأس پایه‌ها در زلزله‌های متناظر با ظرفیت تعیین و برای بررسی روش پیشنهادی استفاده شده است. با انجام تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده براساس الگوی بار متناسب با جرم و درنظر گرفتن نقاط کنترل در رأس پایه‌ی بحرانی و رأس پایه‌های با جابه‌جایی بیشینه، طیف ظرفیت از روش پیشنهادی تعیین و با توجه به موجودیون طیف تقاضای زلزله‌های متناظر با ظرفیت، تقاطع طیف ظرفیت و تقاضا مشخص و براساس آن، تغییر مکان هدف در رأس پایه‌ی بحرانی (پایه‌ی ۵) و

۹. نتیجه‌گیری

در این نوشتار روش پیشنهادی جهت رسم طیف ظرفیت و تعیین تغییر مکان هدف با درنظر گرفتن نقطه‌ی کنترل در هنگام استفاده از الگوی بار متناسب با جرم ارائه شده است. در روش پیشنهادی در الگوی بار متناسب با جرم، اثر مودهای ارتعاش، مستقیماً با اعمال بردار جابه‌جایی سازه در ترسیم طیف ظرفیت و تعیین تغییر مکان هدف لحاظ می‌شود. با توجه به پیشنهاد پژوهشگران مبنی بر درنظر گرفتن رأس پایه‌ی بحرانی و رأس پایه با جابه‌جایی بیشینه به عنوان نقطه‌ی کنترل در پل‌ها، جهت بررسی روش پیشنهادی، کاربرد آن در یک نمونه پل چند دهانه و با احتلاء در

دارد. پس از تعیین جایه‌جایی در نقاط کنترل، برای بررسی جایه‌جایی در رأس تمامی پایه‌ها، با توجه به اختلاف کمتر نتایج تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و تحلیل دینامیکی فراینده برای نقطه‌ی کنترل در رأس پایه‌ی ۷، جایه‌جایی در رأس پایه‌های دیگر سازه متناظر با جایه‌جایی در رأس پایه‌ی ۷ از تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده تعیین و با نتایج روش دینامیکی فراینده مقایسه شده است. با توجه به اینکه ناحیه‌ی تأثیر موده‌های بالاتر ارتعاش در پل مورد مطالعه پایه‌های ۶ الی ۹ هستند، استفاده از الگوی بار متناسب با جرم به همراه روش پیشنهادی با درنظرگرفتن نقطه‌ی کنترل در رأس پایه با جایه‌جایی پیشنهادی (پایه‌ی ۷) توانسته است به طور کلی جایه‌جایی پایه‌های موجود در ناحیه‌ی تأثیر موده‌های بالاتر ارتعاش را با اختلاف مناسبی نسبت به نتایج روش تحلیل دینامیکی افزاینده برآورد کند.

رأس پایه‌های دارای جایه‌جایی‌های پیشنهادی (پایه‌های ۷ و ۸) از روش پیشنهادی در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده با الگوی بار متناسب با جرم تعیین شده است. با توجه به نامقابله بودن سازه، اعمال الگوی بار و تعیین جایه‌جایی نقاط کنترل در تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده به طور مجزا در جهت شمالی و جنوبی تعیین شده است. بررسی اختلاف بین جایه‌جایی تعیین شده در نقاط کنترل با استفاده از تحلیل استاتیکی غیرخطی فراینده و پیشنهادی جایه‌جایی آنها در زلزله‌های متناظر با ظرفیت از تحلیل دینامیکی افزاینده نشان می‌دهد که نتایج روش پیشنهادی برای تعیین طیف ظرفیت و تغییر مکان هدف در نقاط کنترل وابسته به جهت اعمال الگوی بار به سمت شمالی نقطه‌ی کنترل هستند و جایه‌جایی پیشنهادی ناشی از اعمال الگوی بار به سمت شمالی و جنوبی در نقاط کنترل، اختلاف کمتری با نتایج روش تحلیل دینامیکی فراینده

پانوشت‌ها

1. nonlinear static pushover
2. incremental dynamic analysis

منابع (References)

1. Applied Technology Council, *Seismic Evaluation and Retrofit of Concrete Buildings*, ATC-40, 1, Redwood City (1996).
2. European Committee for Standardization, *EC8: Design of Structures for Earthquake Resistance, Part 2: Bridges*, Brussels (2005).
3. Pinho, R., Monteiro, R., Casarotti, C. and Delgado, R. "Assessment of continuous span bridges through nonlinear static procedures", *Earthquake Spectra*, **25**(1), pp. 143-159 (2009).
4. Isakovic, T. and Fischinger, M. "Higher modes in simplified inelastic seismic analysis of single column bent viaducts", *Earthq. Eng. Struct. Dyn.*, **35**(1), pp. 95-114 (2006).
5. Isakovic, T., Lazaro, M. and Fischinger, M. "Applicability of pushover methods for the seismic analysis of single-column bent viaducts", *Earthq. Eng. Struct. Dyn.*, **37**(8), pp. 1185-1202 (2008).
6. Mergos, P., Sextos, A. and Kappos, A. "Seismic assessment of a major bridge using pushover analysis", *International Conference on Computational and Experimental Engineering and Sciences*, Corfu, Greece, Paper No.333 (2003).
7. Paraskeva, T.S., Kappos, A. and Sextos, A. "Extension of modal pushover analysis to seismic assessment of bridges", *Earthq. Eng. Struct. Dyn.*, **35**(10), pp. 1269-1293 (2006).
8. Paraskeva, T.S. and Kappos, A. "Further development of a multimodal pushover analysis procedure for seismic assessment of bridges", *Earthq. Eng. Struct. Dyn.*, **39**(2), pp. 211-222 (2010).
9. Kunmath, S. "Identification of modal combinations for nonlinear static analysis of building structures", *Computer-Aided Civil and Infrastructure Engineering*, **19**(4), pp. 246-259 (2004).
10. Sucuo glu, H. and Gunay, M. "Generalized force vectors for multi-mode pushover analysis", *Earthq. Eng. Struct. Dyn.*, **40**(1), pp. 55-74 (2011).
11. Jan, T., Liu, M. and Kao, Y. "An upper-bound pushover analysis for estimating the seismic demands of high-rise buildings", *Eng. Struct.*, **26**(1), pp.117-128 (2004).
12. Chopra, A.K., *Dynamics of Structures*, Pearson Education Inc., 3rd Ed., pp. 275-277, California, USA (2006).
13. SeismoSoft, Seismosignal, Available from URL: <http://www.seismosoft.com> (2011).
14. Burdette, N.J. and Elnashai, A.S. "Effect of asynchronous earthquake ground motion on complex bridges, II result and implications on assessment", *J. of Bridge Eng.*, **13**(2), pp. 166-172 (2008).
15. Elnashai, A.S., Papanikolaou, V. and Lee, D.H., ZEUS-NL, Mid. America Earthquake Center, Illinoise (2010).
16. California Dept. of Transportation (Caltrans), *Caltrans Seismic Design Criteria*, Sacramento, Calif. (2010).